

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

8. april 2021

Folketingets Kulturudvalg har den 16. marts 2021, efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 231 (Alm. del), som jeg hermed besvarer.

Spørgsmål:

Er ministeren enig i, at hvis danske medier ønsker at aftale en fælles prismodel for betaling for indhold, så vil det være at regne for et priskartel, der vil være i strid med de danske konkurrenceregler, jf. at ministeren lægger op til, at danske medier skal stå sammen om at få aftaler med techgiganter – herunder Facebook i artiklen ”Nu tager kulturministeren afstand: ”Man kan frygte, at Facebook bliver et hjemsted for Sølvpapirshatte og konspirationsteorier” fra Berlingske den 19. februar 2021?

Svar:

I forslaget til ændring af ophavsretsloven, som blev fremsat den 26. marts 2021, er der indeholdt et forslag om en aftalelicens for presseudgivere, som betyder, at presseudgiverne kan lave en kollektiv aftale. En sådan model er velkendt i dansk og nordisk ophavsret og er anerkendt i EU-lovgivningen.

Hensynet bag aftalelicensen er at skabe forsyningssikkerhed for brugerne og samtidig sikre, at rettighedshaverne modtager betaling for brug af deres rettigheder. Alternativet til aftalelicensen vil være ingen brug eller ulovlig brug – begge til skade for kunst- og kulturlivet og samfundet generelt.

Konkurrenceloven omfatter ikke tilfælde, hvor de konkurrencebegrænsende elementer er en nødvendige følge af offentlig regulering; dvs. når der er andre samfundsmæssige hensyn, som vejer tungere – i dette tilfælde hensynet til adgangen til journalistisk indhold. Saglige og kritiske nyheder er en vigtig hjørnesten, når det handler om den offentlige demokratiske samtale.

Aftalelicenssystemet har eksisteret i Norden siden 1960'erne. Området var i mange år overladt til national regulering, da EU ikke havde udøvet sin kompetence på dette område.

Siden 2001 har forskellige EU-direktiver (bl.a. Infosoc-direktivet - direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001, Orphan Works-direktivet - direktiv 2012/28/EU af 25. oktober 2012 og direktiv om kollektiv forvaltning af ophavsret - direktiv 2014/26/EU af 26. februar 2014) taget forbehold for aftalelicens, således at det var sikret, at denne aftalemodel fortsat ville kunne eksistere bl.a. i norden.

I DSM-direktivet (direktiv 790/2019), som nu delvist gennemføres i dansk ret, indeholder artikel 12 en bestemmelse om kollektive aftaler med udvidet virkning. Denne bestemmelse er modelleret over den nordiske aftalelicens. Aftalelicensen er således EU-retligt funderet.

Hensynet bag den foreslåede aftalelicens er, at en repræsentativ organisation kan sikre, at en informationssamfundstjeneste kan benytte sig af pressepublikationer samt sikre, at små medier ligeledes har adgang til at være omfattet af en aftale med tech-giganterne.

En retstilstand, hvor tjenesten skulle indgå individuelle aftaler med hver enkelt presseudgiver – evt. for hver pressepublikation – ville ikke være hensigtsmæssig og reelt umulig henset til den massive brug og daglige produktioner og udnyttelse af pressepublikationer.

Det bemærkes, at det er et generelt princip for aftalelicenssystemet, at rettighedshavere har mulighed for at vælge at stå uden for den aftale, som måtte blive indgået. Muligheden for ikke at være omfattet af en aftalelicens ved "opt-out" eksisterer allerede i dansk ret og har været en del heraf i mange år.

Aftalelicensen viger ligeledes for individuelle aftaler. Dette betyder, at en mindre tjeneste ikke er tvunget til at indgå en aftale efter den foreslåede aftalelicensbestemmelse, som omfatter alle presseudgivere, men kan vælge at forhandle og indgå aftale med de specifikke medier, som har relevans for denne.

Adgangen til at forhandle kollektivt indeholder også en mulighed for at gå til Ophavsretslicensnævnet med henblik på vurdering af aftalens rimelighed. Ophavsretslicensnævnet skal anlægge en samlet rimelighedsvurdering baseret på den konkrete sags omstændigheder, idet der ved afgørelsen blandt andet bør lægges vægt på almene samfundsmæssige hensyn og konkurrenceretlige hensyn, herunder princippet om ikke-diskriminering. Herudover er der mulighed for mægling i forbindelse med den foreslåede aftalelicens.

Joy Mogensen